

Medens vi fuldt ud kan billige Bestemmelserne om Køb til Oprettelse af mindre Jordbrug, er vi bestemte Modstandere af Ekspropriationen, lige meget under hvilken Form den fremtræder. Vi kan ikke gaa paa Akkord overfor Ekspropriationsbestemmelserne i nogle Tilfælde saaledes som Venstre. Efter vor Mening kan der altid skaffes tilstrækkelig Jord til Oprettelse af mindre Landbrug. Nu bliver der jo formentlig ad anden Vej stillet ret betydelige Arealer til Raadighed, der vil slaa til i alt Fald i disse Højkonjunkturtider, og paa Byggepladser har der hidtil ikke været Mangel. Den tilstedeværende Bognød er aldeles ikke fremkommet, fordi der ikke har kunnet faas Byggegrund, den skyldes andre Aarsager, som man ikke raader Bod paa ved at indsætte en Ekspropriationsbestemmelse i Loven her. Skulde endelig Almenvellet i visse Tilfælde kræve, at der blev skaffet Jord paa et bestemt Sted, er der altid den Vej at gaa, som man er gaaet ved tidligere Lejligheder, at fremsætte et bestemt Lovforslag i saa Henseende. Rigsdagen har da Lejlighed til at overveje Betimeligheden, og $\frac{1}{3}$ af Folketingets Medlemmer kan i Henhold til Grundlovens § 81, 2det Stykke, forlange Sagen udsat, til der har været nyt Valg. Denne Grundlovsbestemmelse gør man ganske illusorisk, naar man indfører en saadan almindelig Ekspropriationsbestemmelse. Jeg forstaaer ikke, at Partiet Venstre har kunnet gaa med dertil.

I Henhold til de anførte Betragtninger stiller det Parti, jeg tilhører, Ændringsforslag om, at §§ 4, 5, 7 og 8 udgaar, samt de to Ændringsforslag under Nr. 3 og 9, som slutter sig dertil.

Steincke: Det vil efter mine Udtalelser under Behandlingen af Lovforslaget om Bortsalg af Jord i offentligt Eje være klart, at det er med stor Beklagelse, vort Parti ser de Ændringsforslag, der fremsættes fra de to Partiers Side, som danner Flertallet her i Tinget. Der er ganske vist den Forskel paa disse to Partier, at Venstre vil gaa med til Lovforslagets § 5 om Ekspropriation til Byggepladser med Havelodder i Byerne. Vi underkender ingenlunde Betydningen heraf, og navnlig glæder det i høj Grad under tegnede, som er Fader til denne Bestemmelse. Men dette ene Lyspunkt fordunkles alligevel ved, at Venstre gaar med det konservative Folkeparti om at udstemme Hovedbestemmelsen i Lovforslagets § 4

om Ekspropriation fra større Landejendomme i det Omfang, i hvilket Efterspørgselen efter Jord til Oprettelse af mindre Landbrug kræver en saadan Ekspropriation. Det konservative Parti og Venstre er saa ømfindtlige overfor Privatejendomsretten og saa bange for Ekspropriation, for Venstres Vedkommende dog altsaa kun for Landbrugets Vedkommende, at de end ikke tør gaa med til Ekspropriation i en saa lempelig Form og under saa strenge Betingelser, som den særdeles moderate og forsigtigt affattede § 4 foreskriver. Vi beklager, som sagt, i høj Grad dette Standpunkt. Modstanderne af § 4, den ærede Ordfører for Venstre navnlig, mener, at der ogsaa uden Ret til Ekspropriation vil være mere end tilstrækkeligt af Jord. Det tror jeg ikke er rigtigt. Rent bortset fra, om Loven om Len og Stamhuse gennemføres, hvad vi jo ikke haaber, i den Skikkelse, Lovforslaget har faaet, vil der i gunstigste Fald blive en 30 000 Tdr. Land til Raadighed af Præstegaardsjord, men først i Løbet af 16 Aar, og maaske en 40 000 Tdr. Land fra Len og Stamhuse — fra den Jord, der kan faas gennem Lovforslagets §§ 2 og 3, tror jeg, man rolig kan se bort. Man kan saaledes efter det, der vil foreligge, hvis disse Partiers Forslag vedtages, højst naa til i Løbet af 16 Aar at oprette ca. 5000 Husmandsbrug, altsaa 3 à 4 i hver Kommune. Men det kalder vi ikke nogen Jordreform, end sige en Reform, der skulde have social Virkning af Betydning. Og at købe Jord i det aabne Marked til overkommelige Priser er vist foreløbig Fantasi — om ikke andet, saa vil netop Statens Tilskud straks drive Jordpriserne yderligere i Vejret. Derfor er Adgangen til Ekspropriation af Jord efter vor Opfattelse nødvendig. Man har gennem Lovforslagets § 8 sikret sig mod, at denne Jord bliver for dyr, og desuden vil — jeg har tidligere udtrykt denne Opfattelse, som jeg ved, den højtaerede Landbrugsminister deler — Muligheden for Ekspropriationsrettens Benyttelse sænke Jordpriserne, uden at der maaske bliver Tale om Ekspropriation. Men selv om man nu med Venstre mente, at der i de første Aar kunde skaffes Jord nok uden Ekspropriation, saa er jo den Jord, der skaffes til Veje gennem de andre Love, beliggende saaledes, at der i store Dele af Landet, særlig Jylland, overhovedet ikke vil være nogen Jord at faa. Men det er, som jeg udtalte ved denne Sags første Behandling, en mærkelig Jordreform og en meget